

BÖLÜM 4

JİNEKO-ONKOLOJİ HEMŞİRESİNİN ROLLERİ: UZMANLIK BAKIM DESTEĞİ

Esra ÖZDEMİR¹,
Nevin HOTUN ŞAHİN²

GİRİŞ

Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliğinin; infertilite, perinatoloji, üreme-cinsel sağlık ve aile planlaması, jinekoloji, jineko-onkoloji, ürojinekoloji ve menopoz gibi uzmanlık gerektiren alt dalları da bulunmaktadır. Onkoloji; kanserin oluşumu, tanısı, nedenleri ve tedavisiyle ilgilenen tıp dalıdır. Jinekolojik onkoloji de; kadın üreme organlarını kapsayan kanserlerin tanı ve tedavisiyle ilgili onkolojinin alt alanıdır. Kanser sık görülmesi ve yüksek oranda ölüme yol açması nedeniyle günümüzün en önemli kronik sağlık sorunlarından biridir(1,2 ve 3).

Ülkemizde 19/4/2011 tarihli ve 27910 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Hemşirelik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte maalesef bu kadar alt uzmanlık alanları, kapsamlı, dinamik ve özerk rolleri “Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği” adı altında çok kısıtlı ve dar bir çerçevede ele alınmıştır (4).

1. JİNEKOLOJİ-ONKOLOJİ HEMŞİRELİĞİ VE TARİHÇESİ

Dünyada ilk defa 1979’da Richard Boronow’un desteğiyle Jinekolojik Onkoloji Hemşireler Birliği (Society of Gynecologic Nurse Oncologists-SGNO) kurulma çalışmaları başlatılmış ve 1980 de ABD ve Kanada’dan on hemşire bu amaçla bir araya gelmiştir. İlk jineko-onkoloji hemşireliği eğitim konferansı da 1983 yılında Society of Gynecologic Nurse Oncologists tarafından gerçekleştirilmiştir (2,5).

¹ Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, ozdemiresra678@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-7629-0217

² Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., nevin.sahin@iuc.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-6845-2690

mek ve kadın sağlığını etkileyen diğer sağlık organizasyonlarıyla iş birliklerini artırmak da bu hedefler arasında sayılmaktadır (21).

Bu bağlamda, ülkemizde jinekolojik onkoloji hemşireliğinin gelişimi için uluslararası örneklerden ilham alınmalı, akademik ve klinik düzeyde yapılandırılmış bir mesleki gelişim süreci desteklenmelidir. Hemşirelerin mesleki kimliklerinin güçlendirilmesi, bilimsel araştırmaların teşvik edilmesi ve disiplinler arası iş birliğinin artırılması, bu alanın ilerlemesi için temel yapı taşları olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Manne SL, Virtue SM, Ozga M, Kashy D, Heckman C, Kissane D, Rodriquez L. A comparison of twopsychologicalinterventionsfornewlydiagnosedgynecologicalcancerpatients. *GynecologicOncology*. 2017;144:354-62
2. Maughan K.,Clarke C. Theeffect of a clinicalnursespecialist in gynecologicaloncology on quality of life andsexuality, *J ClinNurs.*, 2001. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2001.00465.x>
3. McCorkle R, Dowd M, Ercolano E, Schulman-Green D, Williams AL, Siefert ML, Steiner J, Schwartz P, Effects of a nursingintervention on quality of life outcomes in post surgicalwomenwithgynecologicalcancers, *Psychooncology* 2009.
4. Mevzuat Bilgi Sistemi. “Çalışılan Birim/Servis/Ünite/Alanlara Göre Hemşirelerin Görev, Yetki Ve Sorumlulukları”. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/yonetmelik/7.5.13830-ek-2%20ve%203.htm> 2011. (Erişim tarihi:10.04.2025)
5. Velioglu E, Yıldız H. Jineko-Onkoloji Hemşireliği ve Roller. *Türk Jinekolojik Onkoloji Dergisi*. 2023. 23(1), 35-40.
6. Demir Z. Akyolcu N. Kanser hastalarında yaşam kalitesi ve hemşirelik yaklaşımları. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*. 2010. 14(1), 48-55.
7. Tan M, Karabulut N. (2018). Onkoloji hemşireliğinde semptom yönetimi ve hasta eğitimi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 2018. 15(1), 60-66.
8. Yıldız D, Akyolcu N. Kanser hastalarında hemşirelik bakımının önemi ve bütüncül yaklaşım. *FlorenceNightingale Hemşirelik Dergisi*. 2020. 28(3), 253-260. <https://doi.org/10.26650/FNJN18020>
9. Adam C, Patiraki E, Lemonidou C, Radwin L, Charalambous A. Quality of nursingcare as perceivedbycancerpatients: A cross-sectionalsurvey in fourEuropeancountries. *JBUON*. 2017. 22(3), 777-782.
10. Cook O, McIntyre M, Recoche K, Lee S. ‘Our nurse is the glue for our team’: Multidisciplinary team members’ experiences and perceptions of the gynaecological oncology specialist nurse role. *European Journal of Oncology Nursing*. 2019. 41, 7-15.
11. Young AM, Charalambous A, Owen RI. Essential oncology nursing care along the cancer continuum. *The Lancet Oncology*. 2020. 21(12), e555-e563.
12. Charalambous A, Chappell NL, Katajisto J, Suhonen R. The conceptualization and measurement of individualized care. *Geriatric Nursing*. 2012. 33(1), 17-27.
13. Süs M. Jinekolojik Kanserli Hastalar ve Eşlerinin Ameliyat Sonrası Destekleyici Bakım Gereksinimlerinin Belirlenmesi. 2022. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
14. Hazar H. Sağlık&Bilim 2024: Hemşirelik-II (s.83-83). 2024. Efe Akademi Yayınları
15. Balkan E. ve Oskay, Ü. Jinekolojik Kanser Hastası ve Ailesinin Psiko-sosyal Bakımında Sağlık Profesyonelinin Rolü. *BANÜ Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*. 2023. 5(1), 74-83. <https://doi.org/10.46413/boneyusbad.1111161>
16. Serçekuş P, Vardar, O. Jinekolojik kanserin aile üzerine etkisi. *Türkiye Klinikleri Journal of Obstetric-Women’s Health and Diseases Nursing-Special Topics*. 2017. 3, 70-4.
17. Ertem, G. Jinekolojik kanserlerde evde bakım. *Türk Onkoloji Dergisi*. 2010. 25(3), 124-132.

18. Onan N., Işıl Ö. Onkoloji birimlerinde çalışan hemşirelerde stres, tükenmişlik ve başa çıkma: literatür gözden geçirme. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, Sempozyum Özel Sayısı. 2010. 265(70), 57-72.
19. Tavşanlı N.G, Çeçen D, Tayhan E, Kahraman G. Kanser hastalarına bakım verenlerin hastalara karşı duygu ve tutumları. Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 2016. 3(4).
20. Can G. Onkoloji hemşireliği: Genişletilmiş ve güncellenmiş 2. baskı (ss. 1157–1173). Nobel Tıp. 2019.
21. Okumuş H, Çiçek Ö, Aluş Tokat M. Jinekolojik Onkoloji Hemşireliğinde Güncel Durum. KAS-HED. 2015. 2 (2): 1-12.
22. Can G. Onkoloji Hemşireliğinde Kanıta Dayalı Bakım, İstanbul Konsensusu. 1. ed., Nobel Tıp Kitabevleri. İstanbul. 2010. 11-19.
23. T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Palyatif bakım hizmetlerinin uygulama usul ve esasları hakkında yönerge 2014. <http://www.shgm.saglik.gov.tr/dosya/1-93493/h/2014-10-20-1.pdf> (Erişim:10.04.2025).